

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR****OSMAN PALÇIK BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2018/25073
Karar Tarihi : 15/12/2020

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN
Üyeler : Burhan ÜSTÜN
Hicabi DURSUN
Muammer TOPAL
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Raportör : Mustafa İlhan ÖZTÜRK
Başvurucu : Osman PALÇIK
Vekili : Av. Umut GÜNEŞ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, bir siyasetçiye yönelik eleştiriler dolayısıyla verilen adli para cezasının ifade özgürlüğünü ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 26/6/2018 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir.

7. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı süresinde beyanda bulunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

9. 1961 doğumlu olan başvuru, Antalya'nın Kemer ilçesinde ikamet etmektedir. Yerel bir gazetede köşe yazarlığı yapan başvuru, geçmişte belediye meclis üyeliği görevinde de bulunmuştur. M.G. ise başvuruya konu ifadelerin kullanıldığı dönem de dâhil olmak üzere toplam on yılın üzerinde Kemer ilçe belediye başkanı olarak görev yapmış olan aktif bir siyasetçidir.

10. Başvuruya konu ifadelerin kullanıldığı dönemde M.G.nin rüşvet alma ve icbar suretiyle irtikap suçlarından gözaltına alınıp serbest bırakılması, iki ayrı mahkemede yargılamalarının devam ediyor olması ve hakkında Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) ve/veya Paralel Devlet Yapılanması (PDY) üyeliği suçundan Cumhuriyet savcısı tarafından fezleke düzenlenmiş olması nedeniyle söz konusu olaylara ilişkin iddialar kamuoyu gündemini meşgul etmiştir.

11. M.G., hakkında yapılan yargılamalar sonucunda rüşvet alma suçundan 8/3/2019 tarihinde, icbar suretiyle irtikap suçundan 15/11/2018 tarihinde delil yetersizliği gerekçesiyle beraat etmiş; FETÖ/PDY üyeliği suçu ile ilgili olarak ise 18/4/2017 tarihinde yine delil yetersizliği gerekçesiyle kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiştir.

12. Başvuru 9/5/2017 tarihinde Facebook isimli sosyal paylaşım sitesinde U.C.A. isimli bir kişi tarafından yapılan "ooo CHP yeni belediye yapmış" şeklindeki paylaşım ile ilgili olarak şu ifadeleri kullanmıştır:

"Tüm fetöcü imar rant hırsızlarına Kılıçdaroğlu sahip çıktı ve çıkıyor. Herkes biliyor sen de biliyorsun yolunmaz bu adamın imar rant hırsız olduğunu, çocukların da babası da (eğer oysa) hepsi, ama sizler başkalarını suçlarsınız, ama CHP olunca susarsınız, mezhepcilik diye herkesi suçlarsınız ama Kemal'i ne yaparsa yapın savunuyorsunuz niye? Çünkü mezhepcilik yapıyorsunuz. bak ben adama imar rant hırsız diyorum dava etmiyor herkesi ederken, niye korkuyor uygun davacı hakim bulmakta zorlanıyor, şimdi CHPli imar rant hırsız ve onu destekleyen CHP'iler diyeceğim, hadi siz dava edin."

13. M.G., başvuru hakkında 24/5/2017 tarihinde hakaret suçundan cezalandırılması istemiyle şikâyetle bulunmuştur. Kemer Cumhuriyet Başsavcılığı 6/7/2017 tarihli iddianame ile başvurunun hakaret suçundan cezalandırılmasını talep etmiştir.

14. Yargılamayı yapan Kemer 2. Asliye Ceza Mahkemesi (Mahkeme) 19/1/2018 tarihinde başvuru hakkaret suçundan 7.080 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına kesin olarak karar vermiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...sanığın paylaşımının o tarihte Kemer Belediye Başkanlık görevini ifa eden katılana yönelik olduğu ve 'imar rant hırsız' diyerek katılana yönelik görevinden dolayı hakaret ettiği anlaşıldığından sanık hakkında eylemine uyan TCK 125/3-a, 4 maddeleri gereğince aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuş, her ne kadar sanık müdafii sanığın Ağır Ceza Mahkemelerinde rüşvet, irtikap ve rant paylaşımı suçlarından dolayı yargılandığını, yine sanığın Fetö ile bağlantılı olduğunu, yapılan paylaşımın bir durum tespiti olduğunu, söz konusu dosyaların getirtilerek incelenmesini talep etmiş ise de, katılanın bahsi geçen suçlardan dolayı yargılanmasının suçun oluşmasını engellemeyeceği, sanık müdafii talebinin yargılamayı uzatmak amacı taşıdığı anlaşıldığından talebi yerine getirilmeyerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur."

15. Başvurunun temyizi üzerine Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 1. Ceza Dairesi 13/3/2018 tarihli ilamla hükmün onanmasına karar vermiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"...Sanık müdafinin, müvekkilinin 'imar, rant hırsız' şeklindeki sözleri ağır eleştiri niteliğinde olduğuna, kamu görevlisi olan katılanın, yapılan ağır eleştirilere katlanma yükümlülüğü olduğuna, suçun oluşmadığına, heraat kararı verilmesi gerektiğine ilişkin ve diğer istinaf itirazları yerinde görülmediğinden..."

16. Başvurucu bu kararı 11/6/2018 tarihinde öğrendikten sonra 26/6/2018 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

17. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Hakaret" kenar başlıklı 125. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden ... veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır..."

(2) Fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkrada belirtilen cezaya hükmolunur."

B. Uluslararası Hukuk

18. İlgili uluslararası hukuk için bkz. *Koray Çalışkan*, B. No: 2014/4548, 5/12/2017, §§ 17-23; *Kemal Kılıçdaroğlu*, B. No: 2014/1577, 25/10/2017, §§ 29-37.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

19. Mahkemenin 15/12/2020 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

20. Başvurucu; paylaşımında hakaret içerikli herhangi bir ifadenin bulunmadığını, "imar rant hırsız" şeklindeki ifadeleri ile M.G. hakkında rüşvet ve irtikap suçlarından devam eden davalarla ortaya çıkan somut olguları dile getirmeye çalıştığını beyan etmiştir. Başvurucu, siyasetçilerin kendilerine yönelik eleştirilere karşı daha tahammüllü olması gerektiğini ifade ederek M.G.ye yönelik eleştiri mahiyetindeki paylaşımlarından dolayı cezalandırılmasının ifade özgürlüğünü ve adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

21. Bakanlık görüşünde; başvurucunun kullandığı sözler dolayısıyla cezalandırılmasının başvurucunun ifade özgürlüğüne bir müdahale olup olmadığı, çatışan iki değer arasında (ifade özgürlüğü ile şeref ve itibar hakkı) adil bir denge kurulup kurulmadığı dikkate alınarak değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

22. Başvurucu; Bakanlık görüşüne karşı beyanında, anılan sözlerin hakaret içermediğini, eleştiri sınırları içinde kaldığını, siyasetlerin kendilerine yönelik eleştirilere karşı daha hoşgörülü olması gerektiğini belirtmiştir. Anılan sözler nedeniyle cezalandırılmasının ifade özgürlüğü ile adil yargılanma hakkının ihlali olduğunu ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme

23. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki niteliğinden dolayı ve olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun iddialarının bir bütün olarak ifade özgürlüğü kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

24. Anayasa'nın "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" kenar başlıklı 26. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğine de kapsar..."

"Bu hürriyetlerin kullanılması... başkalarının şöhret veya haklarının... korunması ... amaçlarıyla sınırlanabilir..."

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

25. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Müdahalenin Varlığı

26. Başvuru hakkında bir siyasetçiye yönelik paylaşımları nedeniyle adli para cezası kararı verilmiştir. Söz konusu mahkeme kararı ile başvuru hakkındaki ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahale yapılmıştır.

b. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

27. Anayasa'nın 13. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler... yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar... demokratik toplum düzeninin... gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

28. Yukarıda anılan müdahalenin Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve somut başvuruya uygun düşen, kanunlar tarafından öngörülme, Anayasa'nın ilgili maddesinde belirtilen nedenlere dayanma ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluk koşullarını sağlayıp sağlamadığının belirlenmesi gerekir.

i. Kanunilik

29. 5237 sayılı Kanun'un 125. maddesinin *kanunla sınırlama* ölçütünü karşıladığı sonucuna varılmıştır.

ii. Meşru Amaç

30. Müdahalenin *başkalarının şöhret veya haklarının* korunmasına yönelik önlemlerin bir parçası olduğu ve meşru bir amaç taşıdığı sonucuna varılmıştır.

iii. Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere Uygunluk

(1) Kavram

31. Temel hak ve özgürlüklere yönelik bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklere *uygun* kabul edilebilmesi için zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması ve orantılı bir müdahale olması gerekir (*Bekir Coşkun* [GK], B. No: 2014/12151, 4/6/2015, §§ 53-55; *Mehmet Ali Aydın* [GK], B. No: 2013/9343, 4/6/2015, §§ 70-72). Müdahaleyi oluşturan tedbirin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşıladığının kabul edilebilmesi için amaca ulaşmaya elverişli olması, başvurulabilecek en son çare ve alınabilecek en hafif önlem olarak kendisini göstermesi gerekmektedir (bazı farklılıklarla birlikte bkz. *Bekir Coşkun*, § 51; *Mehmet Ali Aydın*, § 68; *Tansel Çölaşan*, B. No: 2014/6128, 7/7/2015, § 51).

(2) Demokratik Toplumda İfade Özgürlüğünün Önemi

32. İfade özgürlüğü; kişinin haber ve bilgilere, başkalarının fikirlerine serbestçe ulaşabilmesi, düşünce ve kanaatlerinden dolayı kınanamaması ve bunları tek başına veya başkalarıyla birlikte çeşitli yollarla serbestçe ifade edebilmesi, anlatabilmesi, savunabilmesi, başkalarına aktarabilmesi ve yayabilmesi anlamına gelir. Çoğunluğa muhalif olanlar da dâhil olmak üzere düşüncelerin her türlü araçla açıklanması, açıklanan düşünceye paydaş sağlanması, düşünceyi gerçekleştirme ve gerçekleştirme konusunda başkalarını ikna etme çabaları, bu çabaların hoşgörülle karşılanması çoğulcu demokratik düzenin gereklereindir. Dolayısıyla toplumsal ve siyasal çoğulculuğu sağlamak, her türlü düşüncenin barışçıl bir şekilde ve serbestçe ifadesine bağlıdır. Bu itibarla düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü demokrasinin işleyişi için yaşamsal önemdedir (*Bekir Coşkun*, §§ 33-35; *Mehmet Ali Aydın*, §§ 42, 43; *Tansel Çölaşan*, §§ 35-38).

(3) Başkalarının Şöhret veya Haklarının Korunması

33. Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasına göre ifade özgürlüğünün sınırlandırılma nedenlerinden ve bu bağlamda ifade özgürlüğünü kullananların uyması gereken görev ve sorumluluklardan biri de başkalarının şöhret veya haklarının korunmasıdır. Bireyin şeref ve itibarı, kişisel kimliğinin ve manevi bütünlüğünün bir parçasını oluşturur ve Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasının korumasından faydalanır (*İlhan Cihaner* (2), B. No: 2013/5574, 30/6/2014, § 44). Devlet, bireyin şeref ve itibarına keyfi olarak müdahale etmemek ve üçüncü kişilerin saldırılarını önlemekle yükümlüdür (*Nilgün Halloran*, B. No: 2012/1184, 16/7/2014, § 41; *Adnan Oktar* (3), B. No: 2013/1123, 2/10/2013, § 33; *Bekir Coşkun*, § 45; *Önder Balıkcı*, B. No: 2014/6009, 15/2/2017, § 44).

34. Buna ilave olarak Anayasa Mahkemesi; siyasetçilerin, kamuoyunca tanınan kişilerin ve kamusal yetki kullanan görevlilerin gördükleri işlev nedeniyle daha fazla eleştiriye katılmak durumunda olduklarını ve bunlara yönelik eleştirinin sınırlarının çok daha geniş olduğunu her zaman vurgulamıştır (siyasetçilerle ilgili olarak bkz. *Ergün Poyraz* (2) [GK], B. No: 2013/8503, 27/10/2015, § 58; kamusal yetki kullanan görevlilerle ilgili olarak bkz. *Nilgün Halloran*, § 45; tanınan bir Cumhuriyet başsavcısı ile ilgili olarak bkz.

İlhan Cihaner (2), § 82; tanınan ve siyasete hazırlanan bir kamu görevlisi ile ilgili olarak bkz. *Önder Balıkcı*, § 42).

(4) İfade Özgürlüğü ile Şeref ve İtibarın Korunması Hakkı Arasında Adil Denge

35. Anayasa Mahkemesi önceki kararlarında başvuruçunun müdahale edilen ifade özgürlüğü ile başvuruçunun ifadeleri nedeniyle davacının müdahale edilen şeref ve itibar hakkının korunması arasında adil bir dengenin gözetilip gözetilmediğini değerlendirmiştir (*Nilgün Halloran*, § 27; *İlhan Cihaner (2)*, § 49). Bu, soyut bir değerlendirme değildir. Çatışan haklar arasında dengeleme yapılabilmesi için başvuruçunun kullandığı ifadelerin türünün, kamusal tartışmalara katkı sunma kapasitesinin, ifadelere yönelik kısıtlamaların niteliğinin ve kapsamının, ifadelerin kimin tarafından dile getirildiğinin, kime yöneldiğinin, tarafların ünlülük derecelerinin ile ilgili kişilerin önceki davranışlarının ve kamuoyu ile diğer kişilerin kullanılan ifadeler karşısında sahip oldukları hakların ağırlığının değerlendirilmesi gerekir (*Nilgün Halloran*, § 44; *Ergün Poyraz (2)*, § 56; *Kadir Sağdıç [GK]*, B. No: 2013/6617, 8/4/2015, §§ 58-66; *İlhan Cihaner (2)*, §§ 66-73). Bunun için başvuru tarafından söylenen sözlerin -yapılan konuşmanın tamamı ve söylendiği bağlamdan kopartılmaksızın- olayın bütünselliği içinde değerlendirilmesi gerekir (*Nilgün Halloran*, § 52; *Önder Balıkcı*, § 45).

36. Anayasa Mahkemesi; somut olayın koşullarında başvuruçunun kullanmış olduğu ifadeleri sebebiyle manevî tazminat ödemeye mahkûm edilmesinin zorunlu bir ihtiyaca karşılık gelip gelmediğini, gerçekleşmesi amaçlanan meşru amaçla orantılı olup olmadığını, bunu haklı göstermek için ortaya konan gerekçelerin *ilgili ve yeterli* görünüp görünmediğini davanın bütününe bakarak değerlendirecektir (benzer yöndeki bir değerlendirme için bkz. *Sinan Baran*, B. No: 2015/11494, 11/6/2018, § 38).

(5) Somut Olayın Değerlendirilmesi

37. Başvuru konusu olayda sade bir birey olan başvuruçunun, bir sosyal paylaşım sitesinde o sıralarda belediye başkanı olan M.G.ye yönelik ifadeleri nedeniyle adli para cezası ile cezalandırılmıştır. Başvuruçunun, yapmış olduğu paylaşımda ikamet ettiği ilçenin belediye başkanı olan M.G.nin mensup olduğu partinin imar rant politikalarını eleştirdikten sonra parti mensuplarının kendi partilerinde yaşanan imar yolsuzlukları olaylarında taraflı davrandıklarından yakınmış ve M.G.yi kastederek "*imar rantı hırsızı*" şeklinde ifadeler kullanmıştır.

38. Gözönünde bulundurulması gereken ilk husus başvuruçunun tarafından kullanılan ifadelerin niteliğidir. Olayda başvuruçunun sosyal paylaşım sitesinde kullandığı "*imar rantı hırsızı*" şeklindeki ifade lafzi yorumla suç isnadı olarak nitelendirilebilir. Buna karşın başvuruçunun tarafından yapılan paylaşımın tamamının söylendiği bağlamdan koparılmaksızın olayın bütünselliği içinde değerlendirilmesi gerekir (*Nilgün Halloran*, § 52; *Önder Balıkcı*, § 45). İlk olarak müştekiyi hedef alarak onu hırsızlıkla suçladığının kabul edilmesi başvuruçunun sözlerine onun kastettiğinin ötesinde bir anlam yüklemek olacaktır. Öte yandan sözleri bir bütün olarak değerlendirildiğinde başvuruçunun, kullandığı ifadelerle kamuoyu gündemini de meşgul eden iddiaları (bkz. § 10) kastederek belediyenin faaliyetleri ile imar yolsuzluklarına bulaştığını ima etmiştir. Demokratik rejimlerde ülkenin sahip olduğu toplam refahın tüm topluma adil bir biçimde dağıtılıp dağıtılmadığı meselesi kamusal tartışmaların ilk sırasında yer almaktadır. Bireylerin veya grupların ekonomiyi düzenleyici

mekanizmaların iyi işlemediğinden rant arama ve yolsuzluk iddialarına kadar bir dizi rahatsızlıklarını yüksek sesle dillendirmeleri ancak düşüncelerin herhangi bir engelle karşılaşmadan açıklanabildiği demokratik rejimlerde mümkün olduğu unutulmamalıdır. (*Deniz Karadeniz ve diğeri*, B. No: 2014/18001, 6/2/2020, § 129).

39. İncelenmesi gereken diğeri bir husus ise başvuruya konu ifadelerin maddi vakıaların açıklanması veya değeri yargısı olarak nitelendirilmesi meselesidir. Maddi olgu olarak değerlendirilen ifadelerin kanıtlanması beklenirken değeri yargısı sayılan ifadeler için ise belli bir olgusal temelin varlığı aranmalıdır (*Kadir Suğduç*, § 57; *İlhan Cihaner (2)*, §§ 64). Ancak bir açıklamanın tamamen değeri yargısından oluşması durumunda bile müdahalenin orantılılığı ihtilafı açıklamanın somut unsurlarla yeterince desteklenip desteklenmemesine göre tespit edilmelidir. Çünkü somut unsurlarla desteklenmiyorsa değeri yargısı ölçüsüz olabilir (*Cem Mermut*, B. No: 2013/7861, 16/4/2015, § 48).

40. Somut olayda başvuru tarafından kullanılan "imar rant hırsız" şeklindeki ifadelerin değeri yargısı olduğu açıktır. O hâlde tespiti gereken hususlar, kullanılan ifadelerin somut bir olgusal temele dayanıp dayanmadığı, davalının sebepsiz biçimde başvurucuyu hedef alıp almadığı, kullanılan söz ve ifadelerin kişisel saldırı oluşturup oluşturmadığıdır.

41. M.G.nin ileri sürülen iddialarla ilgili olarak rüşvet alma ve irtikap suçlarından yargılanmış olması (bkz. § 13) gözönünde bulundurulduğunda başvuru tarafından sarf edilen ve belediyenin faaliyetleri ile imar yolsuzluklarına bulaştığını ima eden sözlerin olgusal bir temelini bulduğu ve ölçüsüz olmadığı görülmektedir. Kaldı ki şikâyet konusu sözlerin kullanıldıkları bağlam da dikkate alındığında hakaret niteliğinde olmadığı, eleştiri amacıyla söylendiği ortadadır.

42. Diğeri taraftan M.G.; kamuoyu tarafından yakından tanınan ve takip edilen, olayların yaşandığı tarihte başvurucağın yaşadığı ilçede belediye başkanlığı yapan bir siyasetçidir. Bu çerçevede başvurucağın da içinde olduğu ilçe seçmenlerinin sıkı ve yakın denetimi altında olması tabiidir. Başvuru konusu olaydaki paylaşım kamuoyu tarafından tanınan bir siyasetçiye yönelik olduğu için kabul edilebilir eleştiri sınırları, sıradan bir kimse ile karşılaştırıldığında daha geniştir (*Kemal Kılıçdaroğlu*, § 61; *Nihat Zeybekçi*, B. No: 2015/5633, 8/5/2019, § 38). Bu sebeple M.G.nin kendisine yönelik eleştirilere sıradan insanlara göre daha fazla hoşgörü göstermesi gerekir. Dahası yerel bir gazetede köşe yazarı olan ve geçmişte belediye meclis üyeliği görevinde bulunan başvurucağın ilçe gündemini takip ederek bölgenin güncel sorunları hakkında görüş bildirmiş olması hususu gözönüne alındığında kamusal faydası yüksek bir tartışmaya katkı sunduğunda kuşku bulunmamaktadır.

43. Kullanılan dil ve üslubun muhatabı açısından rahatsız edici olduğu açıktır. Ancak Anayasa Mahkemesinin pek çok kararında benimsediği gibi demokratik bir toplumun zorunlu temellerinden olan, toplumun ilerlemesi ve bireyin özgüveni için gerekli temel şartlardan birini teşkil eden ifade özgürlüğü, sadece kabul gören veya zararsız yahut kayıtsızlık içeren bilgiler ya da fikirler için değil aynı zamanda kırıcı, şok edici veya rahatsız edici olanlar için de geçerlidir (*Emin Aydın (2)*, B. No: 2013/3178, 25/6/2015, § 35; *Bekir Coşkun*, § 52). Anayasa Mahkemesi yine pek çok kararında ifade özgürlüğünün bir dereceye kadar abartıya hatta kışkırtmaya izin verecek şekilde geniş yorumlanması gerektiğini kabul etmiştir (*Ali Suat Ertoşun*, B. No: 2013/1047, 15/4/2015, § 66; *Zübeyde Füsün Üstel ve diğeri* [GK], B. No: 2018/17635, 26/7/2019, § 102).

44. Yukarıdaki tespitlere karşın Mahkeme; başvuru tarafından başvuruya konu ifadelerin kullanıldığı dönemdeki koşulları, ifadenin bağlamını ve müştekinin toplumsal konumunu tartışmadan başvurucunun paylaşımında geçen "imar rantı hırsızı" ifadesinin hakaret suçunu oluşturduğu sonucuna varmış ve başvurucuyu mahkûm etmiştir. Mahkeme; davaya konu ifadelerin dile getirilme şekli ve nedenini, söylenen sözlerin arka planı olup olmadığını, kamusal bir tartışma ekseninde gerçekleşip gerçekleşmediğini gözetmeksizin bir değerlendirme yapmıştır (benzer değerlendirmeler için bkz. *Nilgün Halloran*, § 52; *Önder Balıkcı*, § 45). Mahkeme, başvurucunun ifade özgürlüğü ile müştekinin şeref ve itibarının korunması hakkı arasında bir denge kurmaya çalışmamış; yalnızca soyut bir değerlendirmeyle söz konusu ifadelerin hakaret suçunu oluşturduğunu kabul etmiştir. Bu sebeple Mahkemenin başvurucunun mahkûmiyeti bakımından ileri sürdüğü gerekçeler, başvurucunun ifade özgürlüğü hakkına yapılan müdahale için ilgili ve yeterli olarak kabul edilemez.

45. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

46. 30/11/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Esas inceleme sonunda, başvurucunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

47. Başvurucu; ihlalin tespiti, yeniden yargılama ve 7.080 TL maddi tazminat ile 10.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

48. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Doğan* ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında ihlal sonucuna varıldığında ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağı hususunda genel ilkeler belirlenmiştir. Anayasa Mahkemesi diğer bir kararında ise bu ilkelerle birlikte ihlal kararının yerine getirilmemesinin sonuçlarına da değinmiş ve bu durumun ihlalin devamı anlamına geleceği gibi ilgili hakkın ikinci kez ihlal edilmesiyle sonuçlanacağına işaret etmiştir (*Aliğül Alkaya ve diğerleri* (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019).

49. Bireysel başvuru kapsamında bir temel hakkın ihlal edildiğine karar verildiği takdirde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırıldığından söz edilebilmesi için temel kural, mümkün olduğunca eski hâle getirmenin yani ihlalden önceki duruma dönülmesinin sağlanmasıdır. Bunun için ise öncelikle ihlalin kaynağı belirlenerek devam eden ihlalin durdurulması, ihlale neden olan karar veya işlemin ve bunların yol açtığı sonuçların ortadan kaldırılması, varsa ihlalin sebep olduğu maddi ve manevi zararların giderilmesi, ayrıca bu bağlamda uygun görülen diğer tedbirlerin alınması gerekmektedir (*Mehmet Doğan*, §§ 55, 57).

50. İhlalin mahkeme kararından kaynaklandığı veya mahkemenin ihlali gideremediği durumlarda Anayasa Mahkemesi, 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 79. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin ilgili mahkemeye gönderilmesine hükmeder. Anılan yasal düzenleme, usul hukukundaki benzer hukuki kurumlardan farklı olarak ihlali ortadan kaldırmak amacıyla yeniden yargılama sonucunu doğuran ve bireysel başvuruya özgülünen bir giderim yolunu öngörmektedir. Bu nedenle Anayasa Mahkemesi tarafından ihlal kararına bağlı olarak yeniden yargılama kararı verildiğinde usul hukukundaki yargılamanın yenilenmesi kurumundan farklı olarak ilgili mahkemenin yeniden yargılama sebebinin varlığını kabul hususunda herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla böyle bir kararın kendisine ulaştığı mahkemenin yasal yükümlülüğü, ilgilinin talebini beklemezsizin Anayasa Mahkemesinin ihlal kararı nedeniyle yeniden yargılama kararı vererek devam eden ihlalin sonuçlarını gidermek üzere gereken işlemleri yerine getirmektir (*Mehmet Doğan*, §§ 58, 59; *Aligül Alkaya ve diğerleri (2)*, §§ 57-59, 66, 67).

51. İncelenen başvuruda başvurucunun sosyal medyada paylaştığı görüş nedeniyle Mahkeme tarafından adli para cezası ile cezalandırılmasına karar verilmesine ilişkin kararın gerekçesinin ilgili ve yeterli olmadığı, bu nedenle başvurucunun ifade özgürlüğünün ihlal edildiği sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla somut başvuruda ihlalin mahkeme kararından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

52. Bu durumda ifade özgürlüğünün ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Yapılacak yeniden yargılama ise bireysel başvuruya özgü düzenleme içeren 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda yapılması gereken iş yeniden yargılama kararı verilerek Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar verilmesinden ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere Kemer 2. Asliye Ceza Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekmektedir.

53. Öte yandan somut olayda ihlalin tespit edilmesinin başvurucunun uğradığı zararların giderilmesi bakımından yetersiz kalacağı açıktır. Dolayısıyla *eski hâle getirme* kuralı çerçevesinde ihlalin bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılabilmesi için ifade özgürlüğü hakkının ihlali nedeniyle yalnızca ihlal tespitiyle giderilemeyecek olan manevi zararları karşılığında başvurucuya net 6.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

54. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 294,70 TL harç ve 3.600 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 3.894,70 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. İfade özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin ifade özgürlüğünün ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Kemer 2. Asliye Ceza Mahkemesine (E.2017/320, K.2018/54) GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucuya net 6.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

E. 294,70 TL harç ve 3.600 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 3.894,70 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

F. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 15/12/2020 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Muammer TOPAL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ